

INFORMACIJSKI SISTEM O NARAVNIH NESREČAH NA OBMOČJU ALP DIS-ALP: Alpine Region Disaster Information System

Aleš Horvat*, Jože Papež** UDK 614.8:659.2

Povzetek Abstract

Osnovni pogoji za uspešno izvajanje preventivnih in intervencijskih ukrepov za zagotavljanje varstva pred naravnimi nesrečami v goratih območjih je izčrpana in uporabnikom dostopna informacijska baza o preteklih naravnih nesrečah. Te informacije so pomembne za uspešno izvajanje interdisciplinarnega znanstvenega raziskovalnega dela, predvsem pa so pomembna podlaga za odločitve o izvajanju konkretnih ukrepov. Obstoječim informacijskim potrebam prizadetega prebivalstva, prostorskih planerjev, strokovnjakov s področja varstva pred naravnimi nesrečami, strokovnjakov s področja izvajanja varstva zaščite in reševanja, trenutno stanje ne daje zadovoljivih odgovorov.

Projekt DIS-ALP se bo osredotočil na reševanje problematike ustreznosti in uporabnosti ter poenotenje dokumentacijskih in informacijskih baz s področja naravnih nesreč:

- prečiščenje in standardizacija obstoječih metod pridobivanja in obdelave dokumentacije s področja naravnih nesreč ter razvoj sodobne analize podatkov na osnovi GIS;
- priprava ustreznih navodil in izvedba praktičnih usposabljanj ljudi, ki bodo skrbeli za dokumente s področja škodnih dogodkov zaradi naravnih nesreč;
- razvoj novih, inovativnih tehnoloških pripomočkov za terensko zbiranje in zajem podatkov (metode, ki bodo vključevale rešitve s področja GPS, PDA in on-line dostopa do osnovnih kartografskih podatkov).

The management of natural risks and the prevention of disasters in a mountain environment require broad and accessible information on previous disasters. This is important for interdisciplinary and interregional research and decisions on preventing disasters and dealing with natural risks.

But the information needs—defined by the practitioners of spatial planning, risk prevention and catastrophe management and in line with the needs of the people affected—are currently not being met.

DIS-ALP will focus on a solution to this documentation and information gap on natural disasters with:

- the refinement and standardisation of existing methods used in the documentation of disasters and their implementation on a GIS-based web platform,
- instructional materials and training for persons involved in the documentation of events and
- new and innovative technological tools for data collection in the field (integrating GPS, PDA and online maps).

Uvod

Naravne nesreče na območju Alp pomembno vplivajo na razvoj. Zagotavljanje varstva pred naravnimi nesrečami zahteva obširno in dostopno informacijsko bazo.

Med zahtevami po različnih vrstah informacij imajo informacije o preteklih naravnih nesrečah največjo prednost. Toda informacijske baze za rabo praktikov prostorskega planiranja, varstva pred naravnimi nesrečami, civilne zaščite in upravljanja v izrednih razmerah vse do sedaj niso vsebovale kakovostnih strukturiranih in preglednih

* doc. dr., Podjetje za urejanje hudournikov, Hajdrihova 28, Ljubljana

** Podjetje za urejanje hudournikov, Hajdrihova 28, Ljubljana, joze.papez@puh.si

podatkov. To je bil eden izmed glavnih vzrokov za pripravo mednarodnega projekta DIS-ALP v okviru pobude Interreg IIIB.

Sestava projektne skupine zagotavlja pokrivanje velikega območja Alp kot tudi oblikovanje projektnih rešitev prek celovite multidisciplinarnе analize problematike.

- Republika Avstrija: Zvezno ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo, okolje in vodno gospodarstvo; sekcija "Gozd" (BMLFUW); Vodilni partner; Metodološka vprašanja v procesu dokumentiranja in projektnega vodenja; Informacijski sistem in metapodatkovni sistem.
- Republika Avstrija: Zvezno ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo, okolje in vodno gospodarstvo; sekcija "Voda" (BMLFUW); Specifična vprašanja s področja dokumentiranja visokih voda oz. poplav in varstva pred visokimi vodami oz. poplavami.
- Republika Avstrija: Zvezna dežela Salzburg; Vprašanja s področja prostorskega planiranja.
- Zvezna republika Nemčija: Zvezna dežela Bavarska; Arhiviranje škodnih dogodkov.
- Italija: Regija Južna Tirolska, avtonomni pokrajini

Bolzano in Trento; Razvoj novih programskih orodij za analizo podatkov.

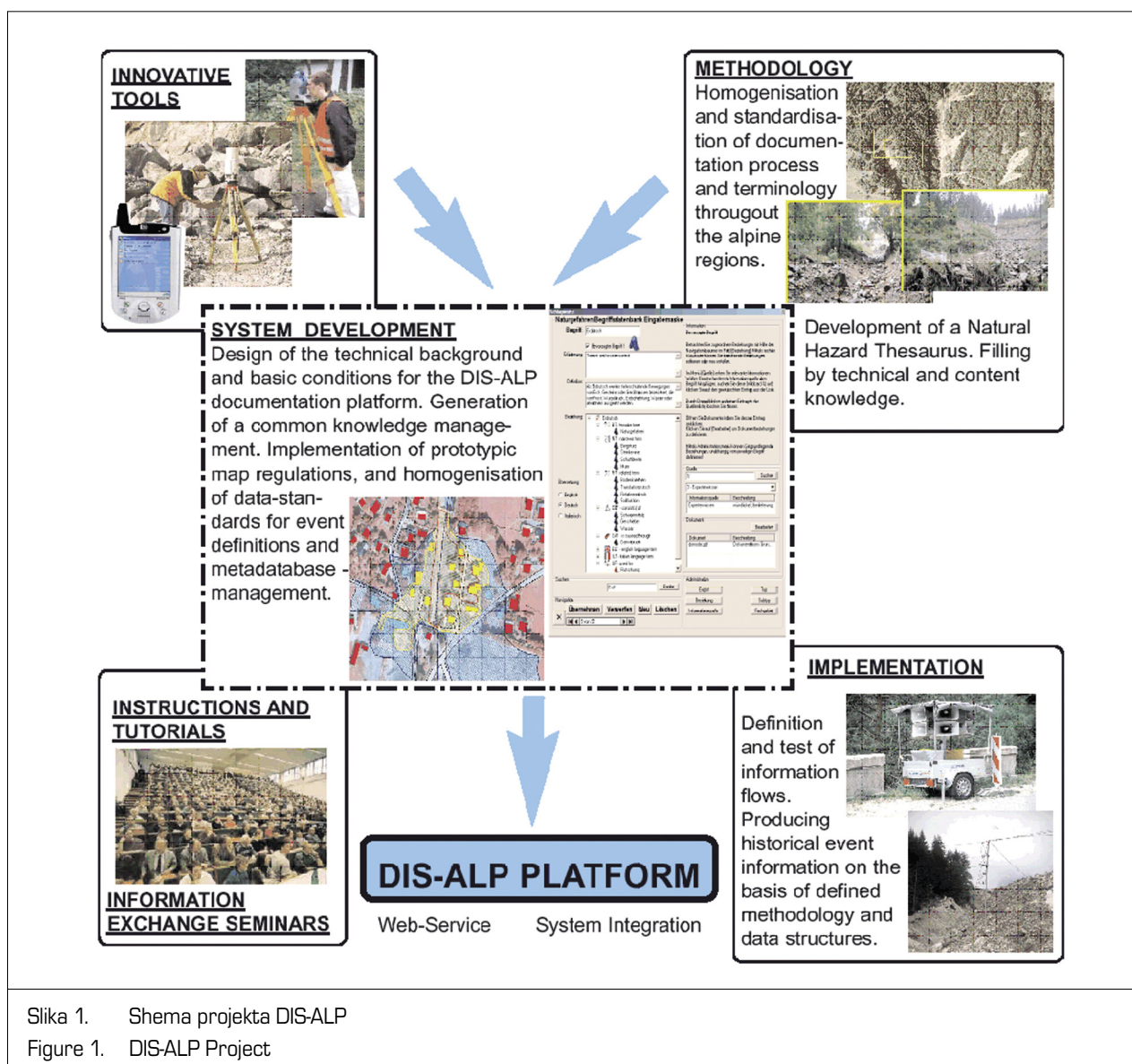
- Švica: Zvezni urad za okolje, gozd in krajino; sekcija Varovalni gozd in naravne nesreče"; Metodološka vprašanja in usposabljanje.
- Slovenija: Podjetje za urejanje hudournikov; Metodološka vprašanja in usposabljanja.

Skupna vrednost projekta za vse obdobje trajanja od leta 2003 do 2006 znaša 1.185.000 €. Projekt je sofinanciran s strani evropskega sklada za regionalni razvoj (ERDF sredstva).

Opis projekta

Projekt je strukturiran v šest mejnikov in osem delovnih sklopov:

- upravljanje s projektom,
- usklajevanje mednarodnih aktivnosti,
- metodologije dela,
- razvoj informacijske baze,
- primerjava strukture podatkov in izmenjava informacij,

Slika 1. Shema projekta DIS-ALP

Figure 1. DIS-ALP Project

- razvoj inovativnih orodij za terensko zbiranje in zajem podatkov,
- usposabljanje,
- uvajanje novih postopkov in metod.

Aktivnosti

slovenskega partnerja

Slovenski partner bo pretežno sodeloval pri naslednjih aktivnostih:

- podajanje pregleda stanja, podatkovnih virov, načinov spremljanja pojavov naravnih nesreč, pregled razvoja in ciljev na področju določevanja ogroženih območij in sistema zagotavljanja varnosti pred nevarnimi nesrečami v Sloveniji ter sodelovanje pri zasnovi in oblikovanju poenotenega sistema dokumentiranja, sistematiziranja in uporabniku prijazne uporabe računalniških podatkov za pravilno določevanje rabe prostora v sodelujočih državah na območju alpskega prostora;
- podatkovne strukture bodo usklajene v obliko, ki bo primerljiva s podatki v vseh sodelujočih državah;
- prilagoditev rezultatov projekta DOMODIS za uporabo v praksi (projekt DOMODIS bo osnova projektu DIS-ALP);
- sodelovanje pri evidentiranju zahtev končnih uporabnikov glede oblik in načinov pridobivanja podatkov o ogroženosti z naravnimi nesrečami;
- usposobitev za delo z novo razvitimi GIS-orodji; sodelovanje na delavnicah in organiziranih praktičnih usposabljanjih.

Rezultati in uporabnost

projekta DIS-ALP

Rezultati in uporabnost projekta DIS-ALP bodo:

Kratkoročne koristi

Intenzivna mednarodna in medregionalna izmenjava informacij med strokovnjaki z različnih delovnih področij (predvsem med strokovnjaki s področij urejanja nižinskih voda in hudourniških območij, med praktiki s področja prostorskega planiranja, varstva pred naravnimi nesrečami, civilne zaščite, gozdarstva in informacijskih tehnologij ...).

Končni rezultat bo analiza vseh razpoložljivih dokumentov s področja ogroženosti z naravnimi nesrečami.

Srednjeročne koristi

Javna informacijska podlaga o naravnih nesrečah. Vsebina naj bi, tudi s pomočjo prevodov kompleksnejših vsebinskih sklopov in dogodkov, razčistila terminološka neskladja med strokovnjaki, uradnimi institucijami, ki se ukvarjajo s planiranjem in urejanjem prostora, in vsemi prizadetimi osebami. Prikazana bodo tudi razmerja do ostalih projektov, kot so npr. CatchRisk, NAB in Meteorisk.

Dolgoročne koristi

Poenotenje in standardizacija dokumentacije s področja naravnih nesreč za območje Alp. Dokumentacija bo primerljiva s prakso iz drugih evropskih gorskih območij, kar bo omogočalo lažjo izmenjavo informacij ob medregionalnih naravnih nesrečah širših mednarodnih razsežnosti.

Sklepne misli

Rezultati projekta DIS-ALP bodo v veliko pomoč pri harmonizaciji informacijskih baz s področja naravnih nesreč. Projekt bo omogočil lažji dostop do informacij in njihovo praktično integracijo v proces sprejemanja odločitev na področju prostorskega planiranja ter zaščite in reševanja.

Projekt DIS-ALP bo omogočil primerljivost podatkov o naravnih nesrečah na mednarodni in multidisciplinarni osnovi. S tem bo narejen velik korak k izboljšanju izvajanja preventivnih in intervencijskih ukrepov na področju ogroženosti z naravnimi nesrečami na območju alpskih regij, ki bo omogočil lažje izvajanje skupnih mednarodnih aktivnosti. Povečan pretok in izmenjava informacij ter izpopolnjevanje delovnih postopkov na osnovi izmenjave praktičnih izkušenj pa pomenijo tudi dolgoročno podlago za doseganje bolj uravnoteženega prostorskega razvoja in lažje spremljanje in primerjavo razvoja v medregionalnem okvirju.

Viri in literatura

1. Projektna dokumentacija DIS-ALP